

Víz a világ vallásaiban

2022. november 24.

Simon Rita

Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola, Egyiptológia Doktori Program

Absztrakt

Birodalmi határok Hórusz és Szét hús vizeinél a 18. dinasztia királyi ideológiájában

A 18. dinasztia uralkodói közül néhányan (I. Thotmesz, III. Thotmesz és III. Amenhotep) határaik megjelölésére a Hórusz és Szét hús vizei megnevezéseket is alkalmazták. Ezek a kifejezések birodalmuk égi, mitológiai határára utaltak, és habár minden bizonnyal földrajzi ihletésűek voltak, nem köthetők konkrét földrajzi helyekhez. Az I. Széti Ozirionjából ismert Nut Könyve szintén említést tett az égi „hús vizekről”, de Hórusz hús vizének pontos elhelyezése csak a Yale Egyetem birtokában levő, későkori egyiptomi világtérkép töredékén lelhető fel észak-nyugaton a kozmosz ősvizeinek peremén, *H3* a nyugati sivatag istenének és a térségbeli idegen országok ábrázolásán túl. Az uralkodói feliratok Szét hús vizét ellenpárba állították Hórusz hús vizével, vagyis a déli mitológiai határ mentén helyezték el. Az egykorú források további képet formálnak Szét hús vizéről, míg Hórusz hús vizének említése egészen a későkorig előfordult (Edfu, Dendera, Medamud). Mitológiai szempontból a földet minden oldalról körbevevő kozmikus ősvizek végtelen voltak és istenek lakoztak bennük. Az északi égbolt vizeiben csillagászati és egyéb természeti jelenségek az állandóság képzetét adták, a déli félteke ege viszont a folyamatos megújulás helyszíne volt. A 18. dinasztiai királyi ideológia szerint a fáraó - akiben egyszerre testesült meg Hórusz és Szét ereje mivel legitim hatalmát az uralkodáshoz mindkét istentől kapta - felelős volt Alsó- és Felső-Egyiptom egységének biztosításáért, melyek földi vizei is az égi vizekből táplálkoztak. A fáraó az istenektől kapott hatalmát a környező idegen országokra is kiterjeszthette egészen a végtelen kozmosz partmenti vizeinek északi és déli peremén levő Hórusz és Szét hűvös vizeinek helyéig, ahol birodalmának határait megállapította.